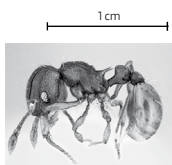

nebo při vyhlášení chráněných oblastí a při ochraně životního prostředí.

Zmínil jste invazivní druh mravence *Wasmannia auropunctata*⁴, který je původně z Ameriky, na Bougainville přišel společně s krizí a řadí posledních dvacet let. Co v tamější přírodě způsobuje?

4
Wasmannia auropunctata.
Foto: antwiki.org

Je takový drobný, nenápadný. Mravenci jsou častý invazivní druh, který v tropech a subtropích způsobuje řadu škod. Tento pochází ze Střední Ameriky a dostal se na různé ostrovy v Pacifiku. Na ostrov byl zanesen těžaři, a zatímco v Austrálii nebo na Nové Kaledonii se ho dařilo mít pod kontrolou, tady na to stát nemá kapacitu.

Mravenec se vyznačuje tím, že má vysokou hustotu hnízd a vytváří takzvané superkolonie, kde mezi sebou jedinci nebojují. V podstatě zaberou všechno místo a potravu ostatním bezobratlým. Mají silný jed, kterým dokážou zlikvidovat ostatní druhy mravenců. Z nížinných lesů, které jsou třeba zachovalé, vytlačil velkou část původních druhů.

Jak mohou vaše poznatky pomoci v boji s ním?

To je bohužel smutný případ, kdy už invazi nejsme schopni zvládnout. Je tak silná, že řada druhů vymře nebo již vymřela. Můžeme se jen snažit místní přesvědčit, aby zachovávali původní les⁵ a vytvářeli bariéry, aby se invazivní druh obtížněji dostal do odlehlejších částí ostrova, kde je více nepopsaných a unikátních druhů. A aby byla zavedena karanténa a kontroloval se pohyb dřeva, rostlin. Jsme v situaci, kdy se můžeme pokusit efekt invaze jen snížit.

5
Horský les v oblasti hory Kagalalo, jižní Bougainville.
Foto: archiv M. Jandy

Během výzkumu se vám podařilo objevit nové druhy mravenců. Kolik jich bylo a jak se vám to povedlo?

Teď jsme se vrátili z expedice, takže ještě přesně nevíme, kolik nových druhů bude, jak se budou jmenovat a podobně. Zpracování informací a jejich popis nám bude trvat dva až čtyři roky. Nicméně z předběžných fotografií

a z toho, co jsme viděli v terénu, víme, že jsme našli zvířata, která z jiných ostrovů neznáme. S velkou pravděpodobností jsou nová, nepopsaná. Nebudou jich stovky, ale určitě desítky. Objevit nové druhy v této oblasti není nic složitějšího, jen je potřeba dostat se na izolovaná místa, kde je zachovalý prales, a mít trochu zkušeností se sběrem hmyzu.

Jak se takoví mravenci sbírají? Váš dřívější školitel, profesor Vojtěch Novotný,⁶ který vede na Papui Nové Guineji výzkum hmyzu, popisuje, že v pralesích nechali vědci postavit jeřáby, které jim umožnily studovat živočichy napříč všemi patry stromů. Zkoumali jste to podobně?

Ano, to by bylo ideální. Nicméně tady jsme jeřáb mít nemohli, takže na koruny stromů jsme většinou nedosáhli. Ale na těchto ostrovech skoro žádné druhy mravenců na stromech stejně nejsou. Je trochu záhada proč. Možná proto, že jsou ostrovy relativně mladé a stromové druhy se tam příliš nevyvinuly. Ale je tu docela velká diverzita druhů, které žijí v hrabance, v půdě a v podrostu.

Takže jste hrabali v zemi...

Hledáte hnízda, díváte se do zetlelého dřeva, pod kameny, dáváte různé návnady, jako kusy tuňáka nebo med, a pak sledujete, co je přivábí. Prosívá se půda a hrabanka, v níž je ohromná diverzita nejen mravenců, ale i dalších bezobratlých, z nichž řada není popsána. Všechny tyto sběry probíhají podle standardizovaných protokolů, abychom pak mohli mezi sebou porovnat různá místa a ostrovy. Kvalitně zdokumentovat plochu 50 krát 50 metrů pralesa zabere pěti lidem celý den intenzivní práce.

Přivezli jste tedy stovky nebo tisíce vzorků?

Posbírali jsme zhruba dva tisíce vzorků, v nichž bude řada nových druhů – nejen mravenců, ale různých dalších bezobratlých. Teď je budeme sekvenovat, popisovat a zpracovávat.

6
Viz rozhovor s Vojtěchem Novotným, s. 299–313.